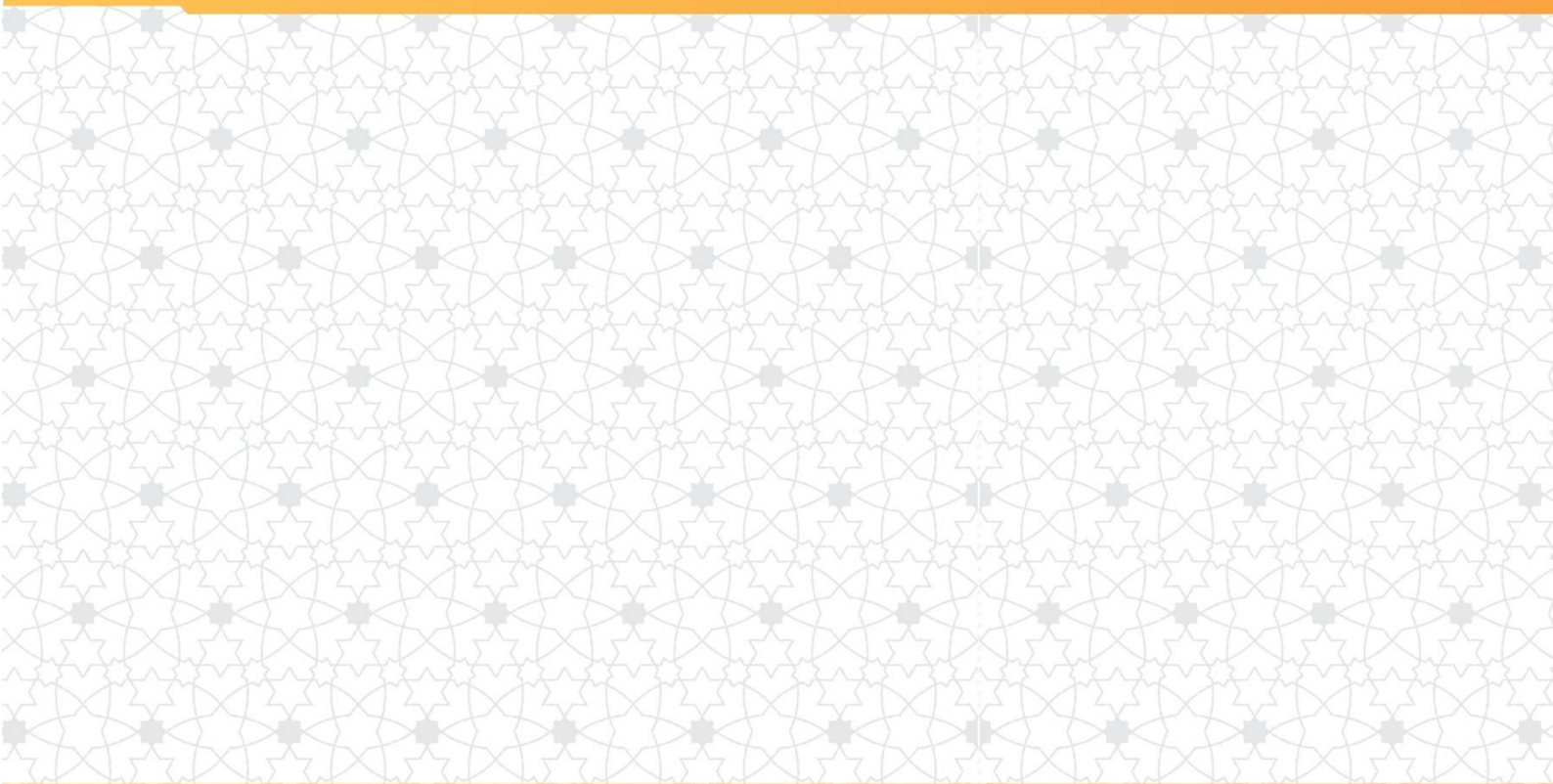

بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ کل کشور (۳۵): در بخش آب

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل:

۲۱۳۲۱

دوره دوازدهم - سال دوم

ثبت: ۳۸۱

عنوان گزارش: بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ کل کشور (۳۵): در بخش آب

نوع گزارش: طرح/لایحه ■، نظارتی □، راهبردی □، پیشنهاد قانونی □
نام دفتر: مطالعات زیربنایی (گروه آب)
تهیه و تدوین کننده: نرجس السادات عبدالمنافی (گروه آب)
اظهار نظر کننده: محمد برزگر خسروی
مدیر مطالعه: مهدی مظاهری
ناظران علمی: میثم پیله‌فروش، حبیب اله ظفریان ریگی
صفحه آرا: حمیده سادات وفایی

واژه‌های کلیدی:

۱. لایحه بودجه ۱۴۰۵
۲. بخش آب
۳. اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای
۴. تأمین آب
۵. عرضه آب

تاریخ شروع مطالعه: ۱۴۰۴/۱۰/۱۵

تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۱۱/۱۸

به نام خدا

فهرست مطالب

چکیده	۱
خلاصه مدیریتی	۱
۱. مقدمه	۳
۲. احکام مختلف قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت و سنجش‌های عملکردی مرتبط با بخش آب	۳
۳. راهبردهای رفع ناترازی آب در اسناد پشتیبان لایحه بودجه سال ۱۴۰۵	۶
۴. مقایسه نسبی اعتبارات بخش آب با برخی بخش‌های زیربنایی و اقتصادی	۷
۵. الزامات منابع، درآمدها، واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای و مالی بخش آب در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵	۹
۶. بررسی اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برنامه‌های مختلف بخش آب در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵	۱۲
۷. بررسی بودجه شرکت‌های تابعه وزارت نیرو در بخش آب در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵	۱۴
۷-۱. اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای شرکت‌ها	۱۴
۷-۲. بررسی درآمدها و هزینه‌های شرکت‌های دولتی سودده و زیان‌ده وزارت نیرو در بخش آب	۱۴
۸. جمع‌بندی و پیشنهادها	۱۵
منابع و مآخذ	۱۸

فهرست جداول

جدول ۱. مواد مرتبط با بخش آب در قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت	۴
جدول ۲. راهکارهای مهم و راهبردی تدوین شده جهت رفع ناترازی آب در اسناد پشتیبان لایحه بودجه سال ۱۴۰۵	۷
جدول ۳. مقایسه نسبی اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بخش آب با برخی بخش‌های دیگر در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ (یکصد ریال)	۸
(موضوع جدول ۴ پیوست یک)	۸
جدول ۴. تعداد ردیف‌های مستقل اعتباری تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ذیل بخش‌های مختلف (موضوع جدول ۴ پیوست یک)	۹
جدول ۵. الزامات منابع لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ مربوط به بخش آب (قران) (موضوع جدول الزامات منابع ماده واحده)	۹
جدول ۶. درآمدها، واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای و مالی در بخش آب (یکصد ریال) (موضوع جدول ۵ ماده واحده)	۱۱
جدول ۷. اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برنامه‌های مختلف بخش آب در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ (یکصد ریال) (موضوع جدول ۴ پیوست یک)	۱۲
جدول ۸. اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای شرکت‌های آب منطقه‌ای ذیل وزارت نیرو در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ (یکصد ریال) (موضوع جدول ۷ ماده واحده)	۱۴
جدول ۹. اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای شرکت‌های آب و فاضلاب ذیل وزارت نیرو در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ (یکصد ریال) (موضوع جدول ۷ ماده واحده)	۱۴
جدول ۱۰. اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای سایر شرکت‌های ذیل وزارت نیرو در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ (یکصد ریال) (موضوع جدول ۷ ماده واحده)	۱۴
جدول ۱۱. خلاصه بودجه شرکت‌های سودده، سربه‌سر و زیان‌ده ذیل وزارت نیرو در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ (یکصد ریال) (موضوع جدول امور اقتصادی پیوست سه)	۱۴
جدول ۱۲. پیشنهادهای مرتبط با لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ در بخش آب	۱۶

بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ کل کشور (۳۵): در بخش آب

Doi: [10.22034/mrc.report.21321](https://doi.org/10.22034/mrc.report.21321)

چکیده

در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵، برنامه‌های بخش آب عمدتاً در فصل «مدیریت یکپارچه منابع آب، خاک و پوشش گیاهی» و یک برنامه از فصل «حفاظت، بهسازی و پایش محیط زیست» ارائه شده‌اند. مشابه لوایح بودجه سال‌های پیشین، تعداد طرح‌های بخش آب، مندرج در لایحه بودجه به طور بسیار چشم‌گیری بالاتر از سایر بخش‌هاست. با احتساب طرح‌های مربوط به بخش آب از فصل «حفاظت، بهسازی و پایش محیط‌زیست» (شامل ۱۸۳ طرح) و از فصل «مدیریت یکپارچه منابع آب، خاک و پوشش گیاهی» (شامل ۳۱۲ طرح) این بخش دارای حدود ۴۹۵ ردیف اعتباری در لایحه می‌باشد که بسیار چشم‌گیر است. کل اعتبار تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بخش آب در لایحه ۱,۲۹۰,۷۵۳,۶۲۴ صد ریال (۱۲۹,۷۵۳/۴ همت) است که افزایش ۱۱۸ درصدی را نسبت به رقم مصوب سال ۱۴۰۴ دارا می‌باشد. از میان برنامه‌های موضوعه نیز برنامه‌های عرضه آب با ۶۲۴,۴۳۹,۴۷۵ صد ریال (۶۲,۴۴۴ همت)، تأمین آب با ۳۱۴,۲۶۰,۴۹۷ صد ریال (۳۱,۴۲۶ همت) و توسعه تأسیسات فاضلاب و بازچرخانی آب با ۲۵۰,۴۰۳,۶۵۲ صد ریال (۲۵,۰۴۰ همت) در صدر اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بخش آب هستند. از میان برنامه‌های بخش آب برنامه‌های عرضه آب، توسعه تأسیسات فاضلاب و بازچرخانی آب و تأمین آب با افزایش به ترتیب ۱۲۶، ۱۲۳ و ۱۰۰ درصدی نسبت به سال گذشته، از بیشترین افزایش برخوردار هستند. در لایحه بودجه، حدود ۲۳۶,۰۸۰,۰۰۰ صد ریال (۲۳,۶۰۸ همت)، مجموع درآمدها، واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای و مالی در بخش آب است که ۴۲ درصد آن مربوط به درآمد موضوع جزء (۱) بند (ب) و (ث) ماده (۳۹) [قانون برنامه هفتم پیشرفت](#) (بازتخصیص آب صنایع) و ۲۱ درصد آن نیز مربوط به درآمد حاصل از برداشت آب از آبخوان‌ها می‌باشد.

خلاصه مدیریتی

لایحه بودجه سال ۱۴۰۵، بدون احکام و تبصره‌های متنی ماده واحده و فقط در قالب جداول مختلف، ارائه شده است. در اسناد پشتیبان لایحه، راهبردهای شش‌گانه «تهیه و تدوین یک برنامه عمل مشترک بین تمامی ذینفعان»، «تدوین سیاست‌های آمایش سرزمینی بر اساس ظرفیت آبی هر منطقه»، «تدوین استراتژی ملی سازگاری با تغییرات اقلیمی در حوزه آب»، «اصلاح الگوی کشت مبتنی بر آب قابل برنامه‌ریزی و مزیت‌های اقتصادی و اجتماعی هر منطقه»،

«بهبود نظام داده‌ها و اطلاعات منابع و مصارف آب برای تصمیم‌گیری بهتر» و «اصلاح ساختار اقتصاد آب» به‌عنوان ستون‌های اصلی بودجه‌ریزی سالیانه جهت برخورد با ناترازی آب مطرح شده‌اند.

در این لایحه، برنامه‌های بخش آب عمدتاً در فصل «مدیریت یکپارچه منابع آب، خاک و پوشش گیاهی» و یک برنامه از فصل «حفاظت، بهسازی و پایش محیط زیست» ارائه شده‌اند. این برنامه‌ها شامل «پژوهش‌های علمی، فناوری و فن‌آفرینی»، «ارائه خدمات آب شهری و روستایی»، «بهبود بهره‌برداری و حفاظت از منابع آب»، «تأمین آب»، «عرضه آب»، «مهندسی رودخانه‌ها و سواحل» و «توسعه تأسیسات فاضلاب و بازچرخانی آب» می‌باشند که در مجموع اعتبار تملک‌داری‌های سرمایه‌ای معادل ۱,۲۹۰,۷۵۳,۶۲۴ صد ریال (۱۲۹,۷۵۳/۴ همت) را برای بخش آب رقم می‌زند که افزایش ۱۱۸ درصدی را نسبت به رقم مصوب سال ۱۴۰۴ دارا می‌باشد. اعتبار مذکور طی حدود ۴۹۵ ردیف اعتباری برای طرح‌های بخش آب اختصاص خواهد یافت. از میان این برنامه‌ها، برنامه‌های عرضه آب با ۶۲۴,۴۳۹,۴۷۵ صد ریال (۶۲,۴۴۴ همت)، تأمین آب با ۳۱۴,۲۶۰,۴۹۷ صد ریال (۳۱,۴۲۶ همت) و توسعه تأسیسات فاضلاب و بازچرخانی آب با ۲۵۰,۴۰۳,۶۵۲ صد ریال (۲۵,۰۴۰ همت) در صدر اعتبارات تملک‌داری‌های سرمایه‌ای بخش آب هستند. از طرف دیگر، حدود ۲۳۶,۰۸۰,۰۰۰ صد ریال (۲۳,۶۰۸ همت)، مجموع درآمدها، واگذاری‌های سرمایه‌ای و مالی در بخش آب در لایحه است که ۴۲ درصد مربوط به درآمد موضوع جزء (۱) بند (ب) و (ث) ماده (۳۹) [قانون برنامه هفتم پیشرفت](#) (بازتخصیص آب صنایع) و ۲۱ درصد نیز مربوط به درآمد حاصل از برداشت آب از آبخوان‌ها می‌باشد.

در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ در بخش آب، ۷۲ شرکت وابسته به بخش آب وجود دارد که از مجموع ۳۵۶,۷۶۵,۴۹۰ صد ریال (۳۵,۶۷۶ همت)، اعتبارات تملک‌داری‌های سرمایه‌ای برای شرکت‌های ۳۱ گانه آب منطقه‌ای، ۲۶۰,۶۱۰,۴۹۰ صد ریال (۲۶,۰۶۱ همت) (معادل ۷۳ درصد) از محل منابع عمومی، ۵,۶۵۵,۰۰۰ صد ریال (۵۶۵ همت) (معادل ۲ درصد) از محل منابع متفرقه و ۹۰,۵۰۰,۰۰۰ صد ریال (۹,۰۵۰ همت) (معادل ۲۵ درصد) از محل اختصاصی تأمین خواهد شد. همچنین از مجموع ۱۸۴,۰۸۲,۷۸۲ صد ریال (۱۸,۴۰۸ همت)، اعتبارات تملک‌داری‌های سرمایه‌ای برای شرکت‌های ۳۶ گانه آب و فاضلاب، ۱۸۲,۴۳۹,۷۸۲ صد ریال (۱۸,۲۴۴ همت) (معادل ۹۹ درصد) از محل منابع عمومی، ۱,۶۴۳,۰۰۰ صد ریال (۱۶۴ همت) (معادل ۱ درصد) از محل منابع متفرقه و ۰ ریال (معادل ۰ درصد) از محل اختصاصی تأمین خواهد شد.

بررسی تفصیلی لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ در بخش آب نشان می‌دهد که لایحه بودجه نتواند اهداف راهبردهای شش‌گانه مندرج در اسناد پشتیبان را محقق سازد. علت اصلی در آن است که روح حاکم بر بودجه‌ریزی در بخش آب از منظر برنامه‌ها و طرح‌ها، تفاوت چندانی با سال‌های پیشین ندارد و حتی نمی‌تواند تحقق بخش عمده‌ای از اهداف [قانون برنامه هفتم پیشرفت](#) در بخش آب را عملی سازد. طبق ماده (۱) قانون الزامات و احکام مورد نیاز قوانین و بودجه‌های سنواتی مصوب سال ۱۴۰۴، دولت باید الزامات بودجه‌ای قوانین از جمله قانون برنامه هفتم را در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵، درج کند؛ در غیر این صورت، نقض صدر اصل ۵۲ (مبنی بر تهیه لایحه بودجه بر اساس ترتیبات قانونی) رخ داده است. همچنین لازم است در اجرای ماده (۱۸۲) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، و نیز ایجاد بستر لازم جهت نظارت بر اجرای

قانون برنامه، احکام جزئی مرتبط از قانون برنامه هفتم در حوزه آب، از حیث اجرا یا عدم اجرا به جهت تامین مالی در لایحه بودجه، تعیین تکلیف شوند.

۱. مقدمه

لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ به عنوان اولین لایحه بودجه با شکل جدید، یعنی بدون احکام و تبصره‌های متنی ماده واحده و فقط در قالب جداول مختلف، می‌باشد. معمولاً بخش آب در لوایح بودجه سالیانه از اهمیت خاصی برخوردار بوده و نسبت به سایر بخش‌های اقتصادی و زیربنایی، از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بالاتری برخوردار است. با توجه به شرایط اقتصادی کنونی، واضح است که سیاستگذاری بودجه در بخش آب باید با دقت نظر خاص محقق شود، چراکه شرایط نامطلوب بخش آب از جهات مختلف مانند خشکسالی‌ها، تنش آب شرب، بهره‌وری نازل بخش‌های مصرف‌کننده، حجم بالای طرح‌های نیمه‌تمام و عدم وجود آمار و ارقام قابل اطمینان، طلب می‌کند که اعتبارات محدود به بهترین نحو تخصیص یابد.

شایان ذکر است که در مجموعه اسناد لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ کل کشور با توجه به تغییرات ساختاری و همچنین به منظور افزایش شفافیت بودجه و بررسی لایحه، گزارش‌های «اسناد پشتیبان لایحه بودجه سال ۱۴۰۵» توسط سازمان برنامه و بودجه کشور نیز ارائه شده است تا ضمن تشریح شرایط و ضوابط حاکم بر تنظیم لایحه، اقدامات به عمل آمده توسط دولت را نیز تبیین نماید. در اسناد پشتیبان مذکور نه موضوع مهم و کلان اقتصادی و زیربنایی مورد کنکاش قرار گرفته که یکی از آنها موضوع «ناترازی آب» است که خود بیان‌گر اهمیت آن می‌باشد.

در راستای تجمیع سیاستگذاری‌های حاکم بر آب، خاک و پوشش گیاهی، عمده برنامه‌های بخش آب به صورت تجمیعی و تحت عنوان فصل «مدیریت یکپارچه منابع آب، خاک و پوشش گیاهی» ارائه شده است که تعداد ردیف‌های بسیار زیادی در این فصل و همچنین فصل «حفاظت، بهسازی و پایش محیط‌زیست»، مربوط به طرح‌های بخش آب می‌باشد. در گزارش حاضر پس از بیان احکام قانونی برنامه هفتم پیشرفت مرتبط با بودجه آب، وضعیت کلی بخش آب از منظر قیاس با برخی بخش‌ها و از منظر درآمدهای آن ارائه می‌شود. پس از آن برنامه‌های مختلف بخش آب و اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای آن‌ها ذیل فصول مرتبط، درصدها و افزایش‌ها مورد بررسی قرار خواهد گرفت. سپس اعتبارات مربوط به شرکت‌های دولتی بخش آب و بررسی بودجه‌های آنها ارائه خواهد شد و در انتها نیز پیشنهادها مطرح خواهند شد.

۲. احکام مختلف قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت و سنجه‌های عملکردی مرتبط با بخش آب

در حال حاضر مهم‌ترین سند بالادستی اجرایی کشور در تمام بخش‌ها و زیربخش‌ها، [قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت](#) است. فصل هشتم از برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت با عنوان «نظام مدیریت یکپارچه منابع آب»، فصل اصلی مرتبط با بخش آب از این برنامه است. این فصل (مواد ۳۷ تا ۴۱) شامل سنجه‌های عملکردی، مواد و احکام متفاوتی است. گفتنی است؛ برخی از احکام فصل هفتم با عنوان «امنیت غذایی و ارتقای تولید محصولات کشاورزی» نیز مرتبط با بخش آب است.

با توجه به زمان ابلاغ قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت (تیرماه ۱۴۰۳)، بودجه سال ۱۴۰۵ دومین بودجه سالیانه نظام‌یافته و عملیاتی در جهت قانون برنامه هفتم پیشرفت است. بنابراین بودجه سال ۱۴۰۵ باید گامی جدی و منطبق در راستای اجرای برنامه هفتم باشد بدین معنا که در بودجه‌ریزی و نظام نظارت و ارزیابی باید انطباق بیشتری با اهداف کلان توسعه‌ای پیدا کند. جدول ۱ مواد و احکام مرتبط با بخش آب در قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت را نشان می‌دهد. بر این اساس، احکام مربوطه شامل موضوعات «سنجه‌های عملکردی»، «نظام مدیریتی آب»، «مدیریت مصرف و بهره‌وری آب»، «منابع آب‌های سطحی و زیرزمینی» و «بازچرخانی پساب» می‌شود.

جدول ۱. مواد مرتبط با بخش آب در قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت [۱]

ماده/ تبصره/ بند	موضوع																											
ماده (۳۳) بند «ت»	۲- کمک بلاعوض دولت برای اجرای سامانه‌های نوین آبیاری ۴- محاسبه تعرفه آب مصرفی کشت‌های گلخانه‌ای در نواحی و شهرک‌های کشاورزی و ... به نرخ مصوب فعالیت‌های کشاورزی																											
ماده (۳۷)	اهداف کمی سنجه‌های عملکردی نظام مدیریت یکپارچه منابع آب <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th>سنجه عملکردی</th> <th>واحد متعارف</th> <th>هدف کمی در پایان برنامه</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>تأمین از منابع آب سطحی</td> <td>میلیارد مترمکعب</td> <td>۴۳/۴</td> </tr> <tr> <td>تأمین از منابع آب زیرزمینی</td> <td>میلیارد مترمکعب</td> <td>۳۶/۷</td> </tr> <tr> <td>تأمین از منابع آب‌های نامتعارف (آب دریا و پساب)</td> <td>میلیارد مترمکعب</td> <td>۱/۷۷۴</td> </tr> <tr> <td>کشاورزی</td> <td>میلیارد مترمکعب</td> <td>۶۵</td> </tr> <tr> <td>شرب</td> <td>میلیارد مترمکعب</td> <td>۹/۲</td> </tr> <tr> <td>صنعت</td> <td>میلیارد مترمکعب</td> <td>۳/۷</td> </tr> <tr> <td>جبران تراز آب</td> <td>میلیارد مترمکعب</td> <td>۱۵</td> </tr> <tr> <td>حفاظه محیط زیست</td> <td>میلیارد مترمکعب</td> <td>۱۰/۷</td> </tr> </tbody> </table>	سنجه عملکردی	واحد متعارف	هدف کمی در پایان برنامه	تأمین از منابع آب سطحی	میلیارد مترمکعب	۴۳/۴	تأمین از منابع آب زیرزمینی	میلیارد مترمکعب	۳۶/۷	تأمین از منابع آب‌های نامتعارف (آب دریا و پساب)	میلیارد مترمکعب	۱/۷۷۴	کشاورزی	میلیارد مترمکعب	۶۵	شرب	میلیارد مترمکعب	۹/۲	صنعت	میلیارد مترمکعب	۳/۷	جبران تراز آب	میلیارد مترمکعب	۱۵	حفاظه محیط زیست	میلیارد مترمکعب	۱۰/۷
سنجه عملکردی	واحد متعارف	هدف کمی در پایان برنامه																										
تأمین از منابع آب سطحی	میلیارد مترمکعب	۴۳/۴																										
تأمین از منابع آب زیرزمینی	میلیارد مترمکعب	۳۶/۷																										
تأمین از منابع آب‌های نامتعارف (آب دریا و پساب)	میلیارد مترمکعب	۱/۷۷۴																										
کشاورزی	میلیارد مترمکعب	۶۵																										
شرب	میلیارد مترمکعب	۹/۲																										
صنعت	میلیارد مترمکعب	۳/۷																										
جبران تراز آب	میلیارد مترمکعب	۱۵																										
حفاظه محیط زیست	میلیارد مترمکعب	۱۰/۷																										
ماده (۳۸) بند «الف»	تهیه برنامه اصلاح ساختار و اساسنامه‌های شرکت‌های زیرمجموعه وزارت نیرو																											
ماده (۳۸) بند «ب»	ایجاد سازوکارهای اجرایی لازم برای اجرای برنامه عمل حفاظت و مدیریت تالاب‌ها																											
ماده (۳۸) بند «پ»	دریافت عوارض از محصولات و مواد غذایی پر آب بر صادراتی																											
ماده (۳۸) بند «ت»	ایجاد بازار مبادله آب‌های غیرمتعارف با حفظ کاربری آب و جلوگیری از آلودگی و تخریب خاک توسط وزارت نیرو																											
ماده (۳۸) بند «ث»	لحاظ هزینه‌های نقدی و غیرنقدی انجام شده توسط خیرین حقیقی و حقوقی در احداث، توسعه و تکمیل طرح‌های آبرسانی و اجرای عملیات آبخیزداری و آبخوان‌داری و احیا و توسعه منابع طبیعی به‌عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی																											
ماده (۳۸)	تدوین طرح جامع پیشگیری و پایش (کنترل) سیلاب کشور با اولویت حوضه‌های آبریز با خطرپذیری																											

ماده / تبصره / بند	موضوع
بند «ج»	بالا توسط وزارت نیرو
ماده (۳۸) بند «ج» تبصره «۱»	مشخص کردن نقاط گلوگاهی (سازه‌های تقاطعی فاقد آبگذری لازم برای عبور سیلاب) توسط وزارت نیرو و اقدام جهت رفع انسداد، بهسازی و اصلاح شرایط فنی و هندسی سازه‌های مذکور توسط وزارتخانه‌های کشور و راه و شهرسازی
ماده (۳۸) بند «ج» تبصره «۲»	انجام فعالیت‌های آبخیزداری و آبخوان‌داری در راستای پیشگیری و مهار سیل توسط سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور
ماده (۳۸) بند «ج» تبصره «۳»	الزامی بودن رویکرد مدیریت جامع حوضه‌های آبریز در ارتقای عملی و کاربردی حفاظت از رودخانه‌ها و مدیریت سیل در کشور
ماده (۳۸) بند «ج»	۱- بررسی و اصلاح اهداف طرح‌های در دست اجرا توسط وزارتخانه‌های نیرو و کشاورزی از جمله طرح‌های مربوط به شبکه‌های آبیاری و زهکشی اصلی و فرعی (مستثنا کردن طرح‌های آب ژرف سیستان و بلوچستان از مفاد این بند) ۲- مهار آب‌های مشترک و مرزی و لایروبی اروند و افزایش حقابه از رودخانه هیرمند
ماده (۳۸) بند «ح»	انجام اقدامات لازم توسط وزارتخانه‌های نیرو و جهاد کشاورزی برای افزایش حجم آب استحصالی کشور
ماده (۳۹) بند «الف»	تعیین تعرفه مشترکان آب و فاضلاب توسط وزارت نیرو
ماده (۳۹) بند «ب»	تأمین آب مورد نیاز صنایع آب‌بر از پساب و آب نامتعارف و صدور مجوز استفاده از آب متعارف توسط وزارت نیرو به صورت موقت در شرایط عدم وجود امکان تأمین آب از پساب و یا آب دریا
ماده (۳۹) بند «پ»	هزینه‌کرد اعتبارات مصوب طرح‌های مربوط و منابع داخلی به صورت کمک‌های فنی و اعتباری جهت تکمیل و بهره‌برداری از طرح‌های شبکه‌های اصلی و فرعی آبیاری و زهکشی
ماده (۳۹) بند «ت»	اجرای شبکه‌های آبیاری نوین برای شرکت‌های کشت و صنعت و اراضی آبی بیش‌تر از ۱۰ هکتار
ماده (۳۹) بند «ث»	بازتخصیص آب مصرفی صنایع بزرگ توسط وزارت نیرو
ماده (۳۹) بند «ج»	تدوین سند و نقشه راه سیاست (دیپلماسی) آب در چارچوب سیاست (دیپلماسی) کلان کشور توسط وزارت امور خارجه و با همکاری وزارت نیرو و سازمان حفاظت محیط زیست و با هماهنگی شورای عالی امنیت ملی کشور
ماده (۳۹) بند «چ»	تکمیل، تجهیز و ساماندهی شبکه کمی و کیفی پایش منابع آب کشور توسط وزارت نیرو
ماده (۴۰) بند «الف»	تجهیز منابع آبی در اختیار دستگاه‌های اجرایی، نهادهای عمومی غیردولتی، نهادهای انقلاب اسلامی جمهوری اسلامی ایران و نیروهای مسلح به ابزار اندازه‌گیری هوشمند استاندارد با همکاری وزارت نیرو
ماده (۴۰) بند «ب»	ممنوعیت آبیاری فضای سبز با استفاده از آب شرب در صورت وجود آب جایگزین به تشخیص وزارت نیرو
ماده (۴۰)	نصب شمارشگر (کنتور) برای چاه‌های آب به منظور مدیریت (کنترل) اضافه برداشت از منابع آبی و اخذ جریمه

ماده / تبصره / بند	موضوع
بند «پ»	برای اضافه برداشت‌های صورت گرفته از منابع آب زیرزمینی
ماده (۴۰) بند «ت»	۱- به تهیه نظام نامه و استقرار مدیریت مشارکتی آب با ایجاد یا تقویت تشکل‌های بهره‌برداران در هر یک از آبخوان‌های توسط وزارت نیرو ۲- واگذاری وظایف تصدی‌گری وزارت نیرو به تشکل‌های موجود با عقد قرارداد
ماده (۴۰) بند «ث»	ممنوعیت تردد و فعالیت هرگونه دستگاه حفاری چاه بدون مجوز وزارت نیرو و مسلوب‌المنفعه کردن چاه‌های غیرمجاز حفر شده
ماده (۴۰) بند «ج»	ممنوعیت انتقال آب بین ۶ حوضه آبریز داخلی برای مصارف غیرشرب
ماده (۴۰) بند «چ»	تکلیف وزارت نیرو جهت تأمین، طراحی و ساخت حداقل هشتاد درصد (۸۰٪) از آب شیرین‌کن‌های مورد نیاز استان‌های واقع در سواحل خلیج فارس و دریای عمان و دریای خزر را از طریق خرید تضمینی آب شیرین شده
ماده (۴۰) بند «ح»	انجام مطالعات، تمهیدات و اقدامات لازم برای پایدار کردن شرایط دریای خزر توسط دولت
ماده (۴۱) بند «الف»	ممنوعیت و جرم‌انگاری رهاسازی آب آلوده و آلوده کردن منابع آب سطحی و زیرزمینی

۳. راهبردهای رفع ناترازی آب در اسناد پشتیبان لایحه بودجه سال ۱۴۰۵

با توجه به «تصمیمات جلسه شورای عالی راهبری برنامه هفتم توسعه (رفع ناترازی آب)» نظرات دستگاه‌های اجرایی ذی‌مدخل از قبیل وزارت نیرو، وزارت جهادکشاورزی و وزارت صنعت، معدن و تجارت پیرامون برنامه رفع ناترازی آب مورد بررسی قرار گرفته و تهیه الگوی مناسب برای برنامه اقدام نظام یکپارچه مدیریت منابع آب در سطح ملی و استانی در دستور کار قرار گرفته است. بر این اساس، میزان آب قابل برنامه‌ریزی هر استان در قالب حوضه‌های آبریز مرتبط، احصاء شده و موضوع بر اساس راهکارهای پیشنهادی در بخش ساختاری، مدیریتی و برنامه‌ای تدوین شدند. در جدول ۲ راهکارهای مهم و راهبردی منتخب جهت مدیریت و رفع ناترازی آب بیان شده است.

جدول ۲. راهکارهای مهم و راهبردی تدوین شده جهت رفع ناترازی آب در اسناد پشتیبان لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ [۲]

ردیف	عنوان راهکار	دسته بندی	زمان بندی
۱	تهیه و تدوین یک برنامه عمل مشترک بین تمامی ذینفعان، متشکل از بخش های آب، کشاورزی، صنعت، محیط زیست و غیره، جهت همسویی و ایجاد نگاه همبست در سیاست گذاری های کلان، از طریق اصلاح ساختار آب و استقرار مدیریت مشارکتی آب با تأکید بر ایجاد و تقویت تشکل ها و واگذاری وظایف تصدی گری در حفاظت و بهره برداری آب به آنها (ماده ۲۷ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور و بند «ت» ماده ۴۰ قانون برنامه هفتم	سیاسی، حقوقی، قانونی و ساختاری	یک سال
۲	تدوین سیاست های آمایش سرزمینی بر اساس ظرفیت آبی هر منطقه و برنامه ریزی و تشویق برای انتقال جمعیت و صنایع پرمصرف به مناطق پر آب و اعمال محدودیت بر صدور مجوز جدید برای صنایع پرمصرف در مناطق خشک	اجتماعی و فرهنگی-اقتصادی	یک سال (اجرا در طول برنامه هفتم)
۳	تدوین استراتژی ملی سازگاری با تغییرات اقلیمی در حوزه آب	محیط زیستی	شش ماه (اجرا در طول برنامه هفتم)
۴	اصلاح الگوی کشت مبتنی بر آب قابل برنامه ریزی و مزیت های اقتصادی و اجتماعی هر منطقه: ارائه برنامه الگوی کشت و حمایت از کشاورزان با حداکثر ۶۵ میلیارد مترمکعب آب (ماده (۳۳) قانون برنامه هفتم)	اقتصادی	یک سال (اجرا در طول برنامه هفتم)
۵	بهبود نظام داده ها و اطلاعات منابع و مصارف آب برای تصمیم گیری بهتر	مدیریت و اجرا- علمی، فناوری و داده محوری	در طول برنامه هفتم
۶	اصلاح ساختار اقتصاد آب	اقتصادی	حداکثر یک سال

۴. مقایسه نسبی اعتبارات بخش آب با برخی بخش های زیربنایی و اقتصادی

به دلیل تعداد بالای طرح های بخش آب، تنوع آنها و میزان بالای اعتبار برای اتمام آنها، معمولاً بخش آب از میزان بالای اعتبارات تملک دارایی های سرمایه ای در لوایح و قوانین بودجه سالیانه برخوردار است. جدول ۳، مقایسه نسبی اعتبارات بخش آب با برخی بخش های دیگر در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ را نشان می دهد. در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵، برنامه های بخش آب عمدتاً در فصل «مدیریت یکپارچه منابع آب، خاک و پوشش گیاهی» و یک برنامه از فصل «حفاظت، بهسازی و پایش محیط زیست» ارائه شده اند. با توجه به داده های ارائه شده در این جدول، فصل «مدیریت یکپارچه منابع آب، خاک و پوشش گیاهی» با اختصاص بودجه تملک دارایی های سرمایه ای معادل ۱,۲۳۲,۸۳۷,۹۷۲ یکصد ریال (۱۲۳,۲۸۴ همت)، به عنوان یک حوزه با اولویت بالا و کلان در تأمین اعتبار طرح های آب کشور قابل توجه می باشد که بعد از فصل «حمل و نقل» از بالاترین اعتبارات تملک دارایی های سرمایه ای برخوردار است. بر این اساس، محل تأمین اعتبار عمدتاً از محل عمومی بوده که بیان گر سیاقی مشابه سال های پیشین است.

جدول ۳. مقایسه نسبی اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بخش آب با برخی بخش‌های دیگر در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ (یکصد ریال) (موضوع جدول ۴ پیوست یک) [۲]

شماره طبقه‌بندی	عنوان	عمومی	متفرقه درآمد-هزینه	برآورد ۱۴۰۵ از محل اختصاصی	تعهدات ماده ۵۶ قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱)	جمع
۱۳۵	ارتقاء تولیدات صنعتی و معدنی	۱۱,۵۱۰,۰۰۰	۱۴۶,۲۵۰,۰۰۰	۳,۵۰۰,۰۰۰	.	۱۶۱,۲۶۰,۰۰۰
۱۳۶	توسعه دولت هوشمند	۴۴,۲۹۴,۰۰۰	۲۹,۷۰۰,۰۰۰	۶۷,۵۱۵,۰۰۰	.	۱۴۱,۵۰۹,۰۰۰
۱۳۷	توسعه شبکه ملی اطاعات	۳,۷۵۹,۰۰۰	۱۵۲,۱۶۲,۰۰۰	۲۰,۵۰۰,۰۰۰	.	۱۷۶,۴۲۱,۰۰۰
۱۳۸	توسعه صنعت فضایی کشور	۱۳,۹۳۱,۰۰۰	۲۹,۲۰۰,۰۰۰	۴,۵۰۰,۰۰۰	.	۴۷,۶۳۱,۰۰۰
۱۳۹	مدیریت یکپارچه منابع آب، خاک و پوشش گیاهی	۹۷۲,۷۸۶,۰۱۰	۳۷,۹۳۰,۰۰۰	۲۰۹,۵۱۰,۰۰۰	۱۲,۶۱۱,۹۶۲	۱,۲۳۲,۸۳۷,۹۷۲
۱۴۰	ارتقاء امنیت غذایی	۷۸,۱۷۵,۰۰۰	۷,۶۸۰,۰۰۰	۱۱,۷۱۷,۲۰۰	.	۹۷,۵۷۲,۲۰۰
۱۴۱	حفاظت، بهسازی و پایش محیط‌زیست	۲۶۵,۹۱۲,۹۳۰	۱,۸۶۴,۰۰۰	۳۱,۵۰۰	۳۲,۷۲۹,۷۲۲	۳۰۰,۵۳۸,۱۵۲
۱۴۲	برنامه توسعه حمل و نقل	۱,۳۹۴,۲۴۱,۱۱۰	۱۶۶,۳۱۸,۰۰۰	۲۵۶,۹۵۰,۰۰۰	۳۵,۴۹۳,۴۰۵	۱,۸۵۳,۰۰۲,۵۱۵
۱۴۳	برنامه تولید و عرضه مسکن	۲۸,۰۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	.	.	۲۸,۵۰۰,۰۰۰
۱۴۴	برنامه عمران و خدمات شهری و روستایی	۱۴۱,۴۲۰,۰۰۰	۱۶,۲۸۰,۰۰۰	۱۳۲,۰۰۰,۰۰۰	.	۲۸۹,۷۰۰,۰۰۰
۱۴۵	تامین پایدار انرژی	۴۳,۳۰۰,۰۰۰	۳۱۰,۰۰۰	۱۸,۰۵۰,۰۰۰	۱,۵۷۹,۰۰۰	۶۳,۲۳۹,۰۰۰

مشابه لوایح بودجه سال‌های پیشین، تعداد طرح‌های بخش آب، مندرج در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ به طور بسیار چشم‌گیری بالاتر از سایر بخش‌هاست. با احتساب طرح‌های مربوط به بخش آب از فصل «حفاظت، بهسازی و پایش محیط‌زیست» (شامل ۱۸۳ طرح) و از فصل «مدیریت یکپارچه منابع آب، خاک و پوشش گیاهی» (شامل ۳۱۲ طرح) این بخش دارای حدود ۴۹۵ ردیف اعتباری در لایحه می‌باشد که بسیار چشم‌گیر است.

جدول ۴. تعداد ردیف‌های مستقل اعتباری تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ذیل بخش‌های مختلف (موضوع جدول ۴

پیوست یک) [۲]

شماره طبقه‌بندی	عنوان	تعداد ردیف‌های مستقل اعتباری
۱۳۵	ارتقاء تولیدات صنعتی و معدنی	۲۳
۱۳۶	توسعه دولت هوشمند	۲۵
۱۳۷	توسعه شبکه ملی اطلاعات	۱۳
۱۳۸	توسعه صنعت فضایی کشور	۵
۱۳۹	مدیریت یکپارچه منابع آب، خاک و پوشش گیاهی	۳۴۳ (۳۱۲ ردیف بخش آب)
۱۴۰	ارتقاء امنیت غذایی	۴۰
۱۴۱	حفاظت، بهسازی و پایش محیط‌زیست	۱۹۸ (۱۸۳ ردیف بخش آب)
۱۴۲	برنامه توسعه حمل و نقل	۳۴۴
۱۴۳	برنامه تولید و عرضه مسکن	۴
۱۴۴	برنامه عمران و خدمات شهری و روستایی	۳۲
۱۴۵	تامین پایدار انرژی	۶۷

۵. الزامات منابع، درآمدها، واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای و مالی بخش آب در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵

علاوه بر سهم از بودجه عمومی، بخش آب در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵، دارای برخی منابع، درآمدها، واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای و مالی می‌باشد. موارد مذکور در جداول ۵ و ۶ ارائه شده‌اند.

جدول ۵. الزامات منابع لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ مربوط به بخش آب (قران) (موضوع جدول الزامات منابع ماده

واحد) [۲]

۴- الزامات منابع حوزه آب و انرژی				
۴-۳- عوارض برداشت آب از چاه‌های مجاز و جریمه چاه‌های غیرمجاز				
ردیف	عنوان	مصوب ۱۴۰۴	الزام ۱۴۰۵	درصد افزایش
۴-۳-۱	عوارض چاه‌های آب مجاز دارای شمارشگر (کنتور) هوشمند به ازای هر مترمکعب بر اساس برداشت مجاز آنها در صورت رعایت الگوی کشت ابلاغی	۳	۱۰	۲۳۳
۴-۳-۲	عوارض چاه‌های آب مجاز دارای شمارشگر (کنتور) هوشمند به ازای هر مترمکعب بر اساس برداشت مجاز آنها در صورت عدم رعایت الگوی کشت ابلاغی	۷	۱۲	۷۱
۴-۳-۳	عوارض چاه‌های آب مجاز فاقد شمارشگر (کنتور) هوشمند به ازای هر مترمکعب بر اساس سطح زیر کشت و الگوی مصرف آب تعیین شده برای مناطق و اقلیم‌های مختلف مطابق ماده (۲۶)	۴	۲۵	۵۲۵

۴- الزامات منابع حوزه آب و انرژی				
۴-۳- عوارض برداشت آب از چاه‌های مجاز و جریمه چاه‌های غیرمجاز				
ردیف	عنوان	مصوب ۱۴۰۴	الزام ۱۴۰۵	درصد افزایش
	قانون توزیع عادلانه آب در صورت رعایت الگوی کشت ابلاغی تا سقف ظرفیت پروانه بهره‌برداری			
۴-۳-۴	عوارض چاه‌های آب مجاز فاقد شمارشگر (کنتور) هوشمند به ازای هر مترمکعب بر اساس سطح زیر کشت و الگوی مصرف آب تعیین شده برای مناطق و اقلیم‌های مختلف مطابق ماده (۲۶) قانون توزیع عادلانه آب در صورت عدم رعایت الگوی کشت ابلاغی تا سقف ظرفیت پروانه بهره‌برداری	۱۰	۳۰	۲۰۰
	بند (۱۶) ماده (۱) قانون الزامات و احکام مورد نیاز قوانین بودجه‌های سنواتی			
۴-۳-۵	متوسط جریمه چاه‌های آب مجاز در صورت برداشت بیشتر از ظرفیت پروانه بهره‌برداری به ازای هر مترمکعب تا معادل قیمت تمام شده آب سطحی منطقه	۵۸۰	۷۵۴	۳۰
	بند (۱۶) ماده (۱) قانون الزامات و احکام مورد نیاز قوانین بودجه‌های سنواتی			
۴-۳-۶	جریمه برداشت آب از چاه‌های آب غیرمجاز به ازای هر مترمکعب در صورت رعایت الگوی کشت ابلاغی	۸۰	۲۵۰	۲۱۳
	بند (۱۶) ماده (۱) قانون الزامات و احکام مورد نیاز قوانین بودجه‌های سنواتی			
۴-۳-۷	جریمه برداشت آب از چاه‌های آب غیرمجاز به ازای هر مترمکعب در صورت عدم رعایت الگوی کشت ابلاغی	۱۶۰	۳۰۰	۸۸
	بند (۱۶) ماده (۱) قانون الزامات و احکام مورد نیاز قوانین بودجه‌های سنواتی			

بر اساس بند (۱۶) ماده (۱) قانون الزامات و احکام مورد نیاز قوانین بودجه‌های سنواتی (مصوب ۱۴۰۴)، دولت مکلف است که علاوه بر الزامات و احکام بودجه‌ای موجود در قوانین از جمله قانون برنامه پنج‌ساله جاری و قوانین بودجه‌ای، برخی احکام و الزامات را در لوایح بودجه سنواتی اعمال و جهت بررسی به مجلس ارائه دهد. یکی از الزامات مذکور موضوع تعیین عوارض برداشت آب از آبخوان‌ها به ازای هر مترمکعب به تفکیک چاه‌های مجاز و جریمه‌های چاه‌های غیرمجاز، دارا و فاقد شمارشگر (کنتور)، رعایت الگوی کشت و ظرفیت پروانه بهره‌برداری می‌باشد که الزامات جدول ۵ بر این مبنای قانونی ارائه شده است. بر این مبنا عوارض برداشت آب از چاه‌های مجاز و جریمه چاه‌های غیرمجاز در سال ۱۴۰۵ نسبت به سال ۱۴۰۴ افزایش چشم‌گیری از ۳۰ تا بیش از ۵۰۰ درصد را خواهد داشت. شایان ذکر است که مبنای افزایش‌های موضوع جدول ۵ نسبت به سال ۱۴۰۴ مشخص نیست و به علاوه مبنای قانونی الگوی کشت ذکر شده نیز معلوم نمی‌باشد.

نکته قابل توجه دیگر این است که بند (پ) ماده (۴۰) قانون برنامه هفتم، صراحتاً به موضوع «پایداری تأمین مصارف وابسته به آب زیرزمینی در دشت‌های بحرانی» اشاره دارد. این امر در حالی است که وضعیت دشت از منظر آزاد، بحرانی یا ممنوعه بحرانی بودن و یا میزان بیلان منفی دشت در محاسبه عوارض موضوع جدول ۵ دخالت داده نشده است.

جدول ۶ اهم درآمدها، واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای و مالی در بخش آب را در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ نشان می‌دهد. بر اساس این جدول، حدود ۲۳۶,۰۸۰,۰۰۰ صد ریال (۲۳,۶۰۸ همت)، مجموع درآمدها، واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای و مالی در بخش آب در لایحه است که ۲۵ درصد آن مربوط به درآمد حاصل از واریز تا ۷ درصد درآمدهای شرکت‌های زیرمجموعه وزارت نیرو (مشترک با برق)، ۴۲ درصد مربوط به درآمد موضوع جزء (۱) بند (ب) و (ث) ماده (۳۹) [قانون برنامه هفتم پیشرفت](#) (بازتخصیص آب صنایع) و ۲۱ درصد نیز مربوط به درآمد حاصل از برداشت آب از آبخوان‌ها می‌باشد.

شایان ذکر است که منبع درآمدی ۱۰,۰۰۰,۰۰۰ صدریالی (۱,۰۰۰ همت) مربوط به عنوان «اعتبارات موضوع دریافت اضافه بر آب‌بها بابت کاهش هدررفت آب»، با افزایش تعرفه‌های آب شرب به صورت اضافه آب‌بها به میزان ۲۰ قران به ازای هر مترمکعب فروش آب شرب تا الگوی مصرف برای مشترکین خانگی و تا ظرفیت قراردادی برای مشترکین غیرخانگی و اضافه آب‌بها به میزان ۴۰ قران به ازای هر مترمکعب فروش آب شرب بالاتر از الگوی مصرف برای مشترکین خانگی و بیشتر از ظرفیت قراردادی برای مشترکین غیرخانگی محقق خواهد شد.

جدول ۶. درآمدها، واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای و مالی در بخش آب (یکصد ریال) (موضوع جدول ۵ ماده واحده) [۲]

شماره طبقه‌بندی	عنوان	عمومی	اختصاصی	جمع
۱۳۰۴۲۷	درآمد حاصل از واریز تا ۷ درصد درآمدهای شرکت‌های زیرمجموعه وزارت نیرو (مشترک با برق)	.	۶۰,۰۰۰,۰۰۰	۶۰,۰۰۰,۰۰۰
۱۴۰۱۳۹	درآمد حاصل از ارائه خدمات فنی، مهندسی و فناوری‌های نوین مرتبط با استحصال و مدیریت آب‌های جوی	.	۳۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰
۱۵۰۱۴۱	درآمد حاصل از افزایش بهای تعرفه هر مترمکعب فروش آب شرب شهری برای مشترکان پرمصرف آب (موضوع بند (ر) ماده (۷۲) قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت)	۱,۵۰۰,۰۰۰	.	۱,۵۰۰,۰۰۰
۱۵۰۱۴۳	اعتبارات موضوع دریافت اضافه بر آب بها بابت کاهش هدررفت آب	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	.	۱۰,۰۰۰,۰۰۰
۱۵۰۱۵۳	درآمد موضوع جزء (۱) بند (ب) و (و) ث (ماده (۳۹) قانون برنامه هفتم	.	۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰
۱۶۰۱۰۴	حق اشتراک برداشت جدید آب (موضوع ماده (۶۳) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت)	۴,۰۰۰,۰۰۰	.	۴,۰۰۰,۰۰۰
۱۶۰۱۱۲	درآمد حاصل از برداشت آب از آبخوان‌ها	.	۵۰,۰۰۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰,۰۰۰
۱۶۰۱۴۷	درآمد حاصل از عوارض محصولات صادراتی کشاورزی آب‌بر (موضوع بند (پ) ماده (۳۸) قانون برنامه هفتم	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	.	۱۰,۰۰۰,۰۰۰
۱۶۰۱۴۹	درآمد حاصل از مازاد مصالح رودخانه‌ای (موضوع بند (الف) ماده (۴۳) قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها	۲۸۰,۰۰۰	.	۲۸۰,۰۰۰
	جمع	۲۵,۷۸۰,۰۰۰	۲۱۰,۳۰۰,۰۰۰	۲۳۶,۰۸۰,۰۰۰

۶. بررسی اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برنامه‌های مختلف بخش آب در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵

در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵، برنامه‌های مرتبط با آب، خاک و پوشش گیاهی در فصل «مدیریت یکپارچه منابع آب، خاک و پوشش گیاهی» و همچنین برخی نیز در فصل «حفاظت، بهسازی و پایش محیط‌زیست» ارائه شده‌اند. از این میان برنامه‌های «پژوهش‌های علمی، فناوری و فن‌آفرینی» (مشترک)، «ارائه خدمات آب شهری و روستایی»، «بهبود بهره‌برداری و حفاظت از منابع آب»، «تأمین آب»، «عرضه آب» و «مهندسی رودخانه‌ها و سواحل» از فصل «مدیریت یکپارچه منابع آب، خاک و پوشش گیاهی» و همچنین برنامه «توسعه تأسیسات فاضلاب و بازچرخانی آب» از فصل «حفاظت، بهسازی و پایش محیط‌زیست» مربوط به بخش آب می‌باشد. جدول ۷ اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برنامه‌های مختلف بخش آب در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ را از فصول مختلف لایحه نشان می‌دهد.

جدول ۷. اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برنامه‌های مختلف بخش آب در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ (یکصد

ریال) (موضوع جدول ۴ پیوست یک) [۲]

شماره طبقه‌بندی	عنوان	مصوب ۱۴۰۴	برآورد ۱۴۰۵				درصد افزایش
			عمومی	متفرقه درآمد-هزینه	برآورد ۱۴۰۵ از محل اختصاصی	تعهدات ماده ۵۶ قانون الحاق مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱)	
۱۳۹	مدیریت یکپارچه منابع آب، خاک و پوشش گیاهی	۵۷۲,۰۶۰,۳۰۰	۹۷۲,۷۸۶,۰۱۰	۳۷,۹۳۰,۰۰۰	۲۰۹,۵۱۰,۰۰۰	۱۱۶	
۰۵۱۲	پژوهش‌های علمی، فناوری و فن‌آفرینی	۳,۹۷۹,۱۶۰	۴,۹۶۰,۰۰۰	.	۳۱۰,۰۰۰	۳۲	
۰۵۱۳	ارائه خدمات آب شهری و روستایی	۱,۲۵۵,۰۰۰	۲,۰۰۵,۰۰۰	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	.	۸۵۷	
۰۵۱۴	بهبود بهره‌برداری و حفاظت از منابع آب	۳۰,۲۸۰,۰۰۰	۳۸,۸۲۰,۰۰۰	۴,۵۴۵,۰۰۰	۲۵,۵۰۰,۰۰۰	۱۲۷	
۰۵۱۵	بیابان‌زدایی و احیاء عرصه‌های تخریب شده	۲,۵۰۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	۱,۲۰۰,۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	۴۲۸	
۰۵۱۶	تأمین آب	۱۵۶,۸۱۰,۱۱۰	۲۶۱,۲۵۰,۰۰۰	۷۹۶,۰۰۰	۴۴,۳۰۰,۰۰۰	۱۰۰	
۰۵۱۸	توسعه زیرساخت‌های آب و خاک کشاورزی	۴۳,۷۰۵,۰۰۰	۶۳,۶۹۱,۰۰۰	۱,۴۸۰,۰۰۰	۱۷,۰۰۰,۰۰۰	۸۸	

شماره طبقه‌بندی	عنوان	مصوب ۱۴۰۴	برآورد ۱۴۰۵				درصد افزایش
			عمومی	متفرقه درآمد- هزینه	برآورد ۱۴۰۵ از محل اختصاصی	تعهدات ماده ۵۶ قانون الحاق موادى به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱)	
۰۵۱۹	حفاظت خاک و آبخیزداری	۱۵,۸۵۰,۰۰۰	۲۸,۴۰۰,۰۰۰	۲۲۰,۰۰۰	۶,۰۰۰,۰۰۰	۳۴,۶۲۰,۰۰۰	۲/۸
۰۵۲۲	حفاظت، احیاء و بهره‌برداری پایدار جنگل‌ها و مراتع	۳۰,۷۵۱,۰۰۰	۵۴,۲۹۰,۰۰۰	۸,۲۰۷,۰۰۰	.	۶۲,۴۹۷,۰۰۰	۵/۱
۰۵۲۳	عرضه آب	۲۷۶,۲۳۰,۰۳۰	۴۹۴,۰۶۰,۰۱۰	۱۱,۲۸۲,۰۰۰	۱۱۴,۴۰۰,۰۰۰	۶۲۴,۴۳۹,۴۷۵	۵۰/۷
۰۵۲۴	مهندسی رودخانه‌ها و سواحل	۱۰,۷۰۰,۰۰۰	۱۵,۳۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	.	۱۵,۵۰۰,۰۰۰	۱/۳
۰۳۱۴ (۱۴۱)	توسعه تأسیسات فاضلاب و بازچرخانی آب (از حفاظت، بهسازی و پایش محیط‌زیست)	۱۱۲,۵۳۹,۹۳۰	۲۱۶,۳۰۹,۹۳۰	۱,۳۶۴,۰۰۰	.	۲۵۰,۴۰۳,۶۵۲	۸۳/۳ (فصل مربوطه)
	جمع کل (بخش آب)	۵۹۱,۷۹۴,۲۳۰	۱,۰۳۲,۷۱۴,۹۴۰	۲۸,۱۸۷,۰۰۰	۱۸۴,۵۱۰,۰۰۰	۴۵,۳۴۱,۶۸۴	۸۴/۱

همان‌طور که جدول ۷ نشان می‌دهد، ۱,۰۴۰,۳۴۹,۹۷۲ صد ریال (۱۰۴,۰۳۵ همت) (معادل ۸۴ درصد) از کل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای فصل «مدیریت یکپارچه منابع آب، خاک و پوشش گیاهی» مربوط به بخش آب و همچنین ۲۵۰,۴۰۳,۶۵۲ صد ریال (۲۵۰,۴۰ همت) (معادل ۸۳ درصد) از کل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای فصل «حفاظت، بهسازی و پایش محیط‌زیست» مربوط به بخش آب است. مجموع این ارقام ۱,۲۹۰,۷۵۳,۶۲۴ صد ریال (۱۲۹,۰۷۵ همت) اعتبار تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برای بخش آب فراهم می‌آورد که افزایش ۱۱۸ درصدی را نسبت به رقم مصوب سال ۱۴۰۴ دارا می‌باشد. از میان برنامه‌های موضوعه نیز برنامه‌های عرضه آب با ۶۲۴,۴۳۹,۴۷۵ صد ریال (۶۲,۴۴۴ همت)، تأمین آب با ۳۱۴,۲۶۰,۴۹۷ صد ریال (۳۱,۴۲۶ همت) و توسعه تأسیسات فاضلاب و بازچرخانی آب با ۲۵۰,۴۰۳,۶۵۲ صد ریال (۲۵۰,۰۴۰ همت) در صدر اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بخش آب هستند. از میان برنامه‌های بخش آب برنامه‌های عرضه آب، توسعه تأسیسات فاضلاب و بازچرخانی آب و تأمین آب با افزایش به ترتیب ۱۲۳، ۱۲۶ و ۱۰۰ درصدی نسبت به سال گذشته، از بیشترین افزایش برخوردار هستند.

شایان ذکر است که در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵، از محل اعتبارات یارانه‌ها (ردیف ۵۲۰۰۰۰ جدول ۹ ماده واحده)، اعتبار هزینه‌ای ۹,۵۰۰,۰۰۰ صد ریال (۹۵۰ همت) برای جبران زیان عملیات آب و فاضلاب روستایی سراسر کشور و

اعتبار ۱۳۰,۰۰۰,۰۰۰ صد ریال (۱۳,۰۰۰ همت) نیز برای خرید تضمینی آب استحصالی و پساب تصفیه شده از بخش غیردولتی لحاظ شده است.

۷. بررسی بودجه شرکت‌های تابعه وزارت نیرو در بخش آب در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵

این بخش از گزارش به بررسی اعتبارات مختلف شرکت‌های زیرمجموعه وزارت نیرو در بخش آب می‌پردازد. این شرکت‌ها شامل ۷۰ شرکت مرتبط با آب بوده و عمدتاً شامل شرکت‌های آب منطقه‌ای و آب و فاضلاب هستند.

۷-۱. اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای شرکت‌ها

۷-۲. بررسی درآمدها و هزینه‌های شرکت‌های دولتی سودده و زیان‌ده وزارت نیرو در بخش آب

جدول ۱۱ خلاصه بودجه شرکت‌های سودده، سربه‌سر و زیان‌ده ذیل وزارت نیرو در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ را نشان می‌دهد. همان‌طور که این جدول نشان می‌دهد، شرکت‌های مذکور عمدتاً زیان‌ده بوده و در موارد محدود نیز درآمد و هزینه آنها سربه‌سر است. در مجموع در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵، زبانی بالغ بر ۲۲۹,۱۴۲,۳۲۵ صد ریال (۲۲,۹۱۴ همت) از شرکت‌های مذکور حادث می‌شود. بیشترین زیان مربوط به شرکت سهامی سازمان آب و برق خوزستان و شرکت سهامی آب منطقه‌ای گیلان می‌باشد.

جدول ۱۱. خلاصه بودجه شرکت‌های سودده، سربه‌سر و زیان‌ده ذیل وزارت نیرو در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵

(یکصد ریال) (موضوع جدول امور اقتصادی پیوست سه) [۲]

ردیف	شماره طبقه بندی	شرکت	درآمد	هزینه	وضعیت
۱	۲۱۳۵۰۰	شرکت سهامی آب منطقه‌ای سیستان و بلوچستان	۳,۱۶۳,۲۷۱	۳,۱۶۳,۲۷۱	سربه‌سر
۲	۲۱۹۷۰۰	شرکت مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران	۱۱۱,۰۷۰,۰۲۱	۱۱۱,۰۷۰,۰۲۱	سربه‌سر
۳	۲۱۹۸۰۰	شرکت سهامی توسعه منابع آب و نیروی ایران	۱۰۵,۸۱۱,۴۳۵	۱۰۵,۸۱۱,۴۳۵	سربه‌سر
۴	۲۹۴۹۸۰	شرکت سهامی آب منطقه‌ای سمنان	۳,۴۴۸,۸۴۸	۳,۴۴۸,۸۴۸	سربه‌سر
۵	۲۹۵۲۸۰	شرکت سهامی آب منطقه‌ای البرز	۵,۳۱۴,۶۲۴	۵,۳۱۴,۶۲۴	سربه‌سر
۶	۲۱۰۰۰۰	شرکت سهامی آب منطقه‌ای تهران	۲۵,۱۱۶,۱۱۴	۳۲,۹۶۴,۵۹۶	زیان‌ده
۷	۲۱۰۵۰۰	شرکت سهامی آب منطقه‌ای فارس	۳۳,۹۶۹,۲۷۰	۵۱,۵۱۲,۳۷۹	زیان‌ده
۸	۲۱۱۰۰۰	شرکت سهامی آب منطقه‌ای اصفهان	۴۳,۷۵۳,۹۴۵	۴۵,۶۵۵,۶۴۶	زیان‌ده
۹	۲۱۱۵۰۰	شرکت سهامی آب منطقه‌ای خراسان رضوی	۲۳,۸۹۵,۱۶۷	۲۸,۲۰۰,۵۱۲	زیان‌ده
۱۰	۲۱۲۵۰۰	شرکت سهامی آب منطقه‌ای کرمانشاه	۸,۹۸۹,۱۱۷	۲۱,۴۸۸,۶۳۶	زیان‌ده
۱۱	۲۱۳۰۰۰	شرکت سهامی آب منطقه‌ای کرمان	۲۷,۵۳۹,۵۵۳	۳۳,۵۶۴,۲۳۱	زیان‌ده
۱۲	۲۱۴۰۰۰	شرکت سهامی آب منطقه‌ای هرمزگان	۴,۹۸۷,۲۲۱	۸,۱۷۲,۲۵۳	زیان‌ده
۱۳	۲۱۴۵۰۰	شرکت سهامی آب و برق خوزستان	۲۲۲,۹۴۴,۲۸۳	۳۱۰,۹۰۷,۰۵۳	زیان‌ده
۱۴	۲۱۶۰۰۰	شرکت سهامی آب منطقه‌ای آذربایجان غربی	۹,۶۸۰,۰۴۴	۱۲,۲۵۷,۲۱۴	زیان‌ده
۱۵	۲۱۸۵۰۰	شرکت سهامی آب منطقه‌ای گیلان	۱۲,۰۶۵,۴۵۵	۴۴,۵۵۸,۵۴۱	زیان‌ده
۱۶	۲۱۹۰۰۰	شرکت سهامی آب منطقه‌ای مازندران	۸,۰۲۰,۹۳۰	۱۵,۹۶۷,۰۳۷	زیان‌ده
۱۷	۲۱۹۵۰۰	شرکت سهامی آب منطقه‌ای آذربایجان شرقی	۲۵,۹۴۷,۵۰۴	۴۱,۵۷۱,۶۵۰	زیان‌ده

ردیف	شماره طبقه بندی	شرکت	درآمد	هزینه	وضعیت
۱۸	۲۱۹۶۰۰	شرکت سهامی آب منطقه‌ای یزد	۱۷,۱۵۸,۴۸۷	۲۳,۳۹۹,۳۳۵	زیان‌ده
۱۹	۲۱۹۹۰۰	شرکت سهامی آب منطقه‌ای زنجان	۸,۵۷۵,۰۹۱	۱۰,۰۱۴,۸۰۳	زیان‌ده
۲۰	۲۹۴۹۲۰	شرکت سهامی آب منطقه‌ای لرستان	۳,۱۵۹,۸۹۱	۴,۶۰۶,۳۹۸	زیان‌ده
۲۱	۲۹۴۹۳۰	شرکت سهامی آب منطقه‌ای خراسان شمالی	۶,۶۹۷,۲۱۸	۱۰,۶۲۲,۸۹۴	زیان‌ده
۲۲	۲۹۴۹۴۰	شرکت سهامی آب منطقه‌ای خراسان جنوبی	۵,۸۴۷,۴۸۳	۵,۹۹۵,۷۲۲	زیان‌ده
۲۳	۲۹۴۹۵۰	شرکت سهامی آب منطقه‌ای کهگیلویه و بویراحمد	۸,۰۱۱,۲۷۶	۸,۳۸۱,۰۸۶	زیان‌ده
۲۴	۲۹۴۹۶۰	شرکت سهامی آب منطقه‌ای قزوین	۵,۲۱۱,۹۲۵	۵,۹۳۸,۴۴۲	زیان‌ده
۲۵	۲۹۴۹۷۰	شرکت سهامی آب منطقه‌ای قم	۴,۲۷۴,۲۵۹	۸,۰۸۲,۳۲۶	زیان‌ده
۲۶	۲۹۴۹۹۰	شرکت سهامی آب منطقه‌ای مرکزی	۱۰,۲۴۶,۱۷۱	۱۰,۹۶۰,۶۷۰	زیان‌ده
۲۷	۲۹۵۰۰۰	شرکت سهامی آب منطقه‌ای چهارمحال و بختیاری	۶,۹۶۶,۱۶۱	۶,۹۷۸,۳۷۵	زیان‌ده
۲۸	۲۹۵۰۱۰	شرکت سهامی آب منطقه‌ای بوشهر	۷,۵۹۵,۴۶۳	۸,۲۱۱,۶۱۷	زیان‌ده
۲۹	۲۹۵۰۲۰	شرکت سهامی آب منطقه‌ای ایلام	۵,۱۶۶,۳۷۱	۸,۹۳۳,۶۵۲	زیان‌ده
۳۰	۲۹۵۰۳۰	شرکت سهامی آب منطقه‌ای کردستان	۳,۴۷۷,۹۳۱	۵,۹۸۴,۱۶۳	زیان‌ده
۳۱	۲۹۵۰۴۰	شرکت سهامی آب منطقه‌ای همدان	۴,۱۷۶,۷۵۰	۴,۸۴۲,۲۶۵	زیان‌ده
۳۲	۲۹۵۰۵۰	شرکت سهامی آب منطقه‌ای گلستان	۳,۴۶۱,۶۸۷	۵,۵۹۷,۵۴۱	زیان‌ده
۳۳	۲۹۵۰۶۰	شرکت سهامی آب منطقه‌ای اردبیل	۱۲,۱۸۵,۸۸۷	۱۲,۸۹۳,۹۴۲	زیان‌ده
		جمع	۷۸۷,۹۲۸,۸۵۳	۱,۰۱۷,۰۷۱,۱۷۸	زیان‌ده

۸. جمع‌بندی و پیشنهادها

همان‌طور که در اسناد پشتیبان لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ ذکر شده است، رفع ابرچالش ناترازی آب یکی از اهداف اصلی بودجه‌ریزی سالیانه در لایحه می‌باشد. در این راستا راهبردهای شش‌گانه «تهیه و تدوین یک برنامه عمل مشترک بین تمامی ذینفعان»، «تدوین سیاست‌های آمایش سرزمینی بر اساس ظرفیت آبی هر منطقه»، «تدوین استراتژی ملی سازگاری با تغییرات اقلیمی در حوزه آب»، «اصلاح الگوی کشت مبتنی بر آب قابل برنامه‌ریزی و مزیت‌های اقتصادی و اجتماعی هر منطقه»، «بهبود نظام داده‌ها و اطلاعات منابع و مصارف آب برای تصمیم‌گیری بهتر» و «اصلاح ساختار اقتصاد آب» به‌عنوان ستون‌های اصلی بودجه‌ریزی سالیانه مطرح شده‌اند. از طرف دیگر جهت جامع‌نگری موضوعات آب، خاک و پوشش گیاهی، برنامه‌های مختلف این موضوعات به صورت متفاوت از گذشته و تحت فصل «مدیریت یکپارچه منابع آب، خاک و پوشش گیاهی» ارائه شده‌اند.

اگرچه پرداختن به موضوع چالش آب در اسناد پشتیبان به‌عنوان یک موضوع مهم در کنار سایر اولویت‌های کلان کشور و همچنین تجمیع موضوعات ذیربط تحت یک فصل، گامی مهم است، اما با بررسی جزئی برنامه‌ها، ردیف‌ها و طرح‌های لایحه در بخش آب، به نظر می‌رسد که لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ در بخش آب نتواند اهداف راهبردهای شش‌گانه مندرج در اسناد پشتیبان را محقق سازد. علت اصلی در آن است که روح حاکم بر بودجه‌ریزی در بخش آب از منظر برنامه‌ها و طرح‌ها، تفاوت چندانی با سال‌های پیشین ندارد و حتی نمی‌تواند تحقق بخش عمده‌ای از اهداف [قانون برنامه هفتم پیشرفت](#) در بخش آب را عملی سازد. طبق ماده (۱) قانون الزامات و احکام مورد نیاز قوانین و بودجه‌های سنواتی مصوب سال ۱۴۰۴، دولت باید الزامات بودجه‌ای قوانین از جمله قانون برنامه هفتم را در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵، درج کند؛

در غیر این صورت، نقض صدر اصل ۵۲ (مبنی بر تهیه لایحه بودجه بر اساس ترتیبات قانونی) رخ داده است. همچنین لازم است در اجرای ماده (۱۸۲) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، و نیز ایجاد بستر لازم جهت نظارت بر اجرای قانون برنامه، احکام جزئی مرتبط از قانون برنامه هفتم در حوزه آب، از حیث اجرا یا عدم اجرا به جهت تأمین مالی در لایحه بودجه، تعیین تکلیف شوند. در این جهت و در راستای بهبود امر برخی پیشنهادها در جدول ۱۲ ارائه شده‌اند.

جدول ۱۲. پیشنهادهای مرتبط با لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ در بخش آب

ردیف	موضوع پیشنهاد	مصدر قانونی	آدرس در لایحه	متن پیشنهاد
۱	کاهش عوارض برداشت آب از چاه‌های مجاز و جریمه چاه‌های غیرمجاز با توجه به وضعیت آبخوان و محصول	- بند (پ) ماده (۴۰) قانون برنامه هفتم پیشرفت - بند (۱۶) ماده (۱) قانون الزامات و احکام مورد نیاز قوانین بودجه‌های سنواتی	جدول الزامات منابع ماده واحده (ردیف ۳-۴)	درصدهای افزایش حداکثر تا سه برابر نرخ تورم اعلامی بانک مرکزی و در سفره‌های آب زیرزمینی بحرانی به شرح زیر باشد: ۴-۳-۱- چاه مجاز دارای شمارش‌گر، رعایت پروانه، محصول استراتژیک: افزایش برابر نرخ تورم ۴-۳-۲- چاه مجاز دارای شمارش‌گر، رعایت پروانه، محصول غیراستراتژیک: افزایش دو برابر نرخ تورم ۴-۳-۳- چاه مجاز، فاقد شمارش‌گر، رعایت پروانه، محصول استراتژیک: افزایش برابر نرخ تورم ۴-۳-۴- چاه مجاز، فاقد شمارش‌گر، رعایت پروانه، محصول غیراستراتژیک: افزایش یک و نیم برابر نرخ تورم ۴-۳-۵- چاه مجاز، عدم رعایت پروانه، جریمه بیش از پروانه: افزایش دو برابر نرخ تورم ۴-۳-۶- چاه غیرمجاز، محصول استراتژیک: دو و نیم برابر نرخ تورم ۴-۳-۷- چاه غیرمجاز، محصول غیراستراتژیک: سه برابر نرخ تورم
۲	استقرار حکمرانی مطلوب آب، بهبود نظام تصمیم‌گیری، تغییر ساختار مدیریت بخش آب از استانی به حوضه‌ای، رفع تعارض منافع و جداسازی وظایف حاکمیتی از تصدی‌گری	بند (الف) ماده (۳۸) قانون برنامه هفتم پیشرفت	جدول ۷ ماده واحده ردیف ۱۴۸-۱۴۳۵۰۰ (سیاستگذاری و راهبری)	- تغییر عنوان ردیف (برای بخش آب) از «سیاستگذاری و راهبری» به «استقرار حکمرانی مطلوب آب موضوع بند (الف) ماده (۳۸) قانون برنامه هفتم پیشرفت» - تخصیص ۱۵ درصد (معادل ۳۹,۰۹۱,۵۷۳ صد ریال) از اعتبارات عمومی تملک دارایی‌های سرمایه‌ای شرکت‌های سهامی آب منطقه‌ای (جدول ۷ ماده واحده) به ردیف فوق
۳	افزایش بهره‌وری شرکت‌های آب و فاضلاب و کاهش آب به حساب‌نیامده	ماده (۳۷) و بند (الف) ماده (۳۹) قانون برنامه هفتم پیشرفت	ردیف‌های ۱۵۰۳۰۰۳۰۰۷ و ۱۵۰۳۰۰۳۰۰۸ از برنامه ارائه خدمات آب شهری و	- تخصیص ۲۰ درصد (معادل ۳۶,۴۸۷,۹۵۶ صد ریال) از اعتبارات عمومی تملک دارایی‌های سرمایه‌ای شرکت‌های آب و فاضلاب (جدول ۷

ردیف	موضوع پیشنهاد	مصدر قانونی	آدرس در لایحه	متن پیشنهاد
			روستایی (۰۵۱۳) از جدول ۴ پیوست یک	ماده واحده) به ردیف‌های ۱۵۰۳۰۰۳۰۰۷ و ۱۵۰۳۰۰۳۰۰۸ از برنامه ارائه خدمات آب شهری و روستایی (۰۵۱۳) از جدول ۴ پیوست یک
۴	طراحی و تجهیز شبکه پایش آب کشور، راه‌اندازی سامانه ملی حسابداری آب و روش‌شناسی تعیین بیلان آب	بند (ج) ماده (۳۹) قانون برنامه هفتم پیشرفت	ردیف ۱۳۰۷۰۰۶۰۳۶ با عنوان «طراحی شبکه اندازه‌گیری منابع آب کشور، تهیه آمار و داده‌ها، حسابداری آب و تعیین ترازنامه آب» از برنامه بهبود بهره‌برداری و حفاظت از منابع آب (۰۵۱۴)	تغییر سال اتمام ردیف «طراحی و تجهیز شبکه اندازه‌گیری منابع آب کشور، تهیه آمار و داده‌ها، حسابداری آب و تعیین ترازنامه آب» به ۱۴۰۶
۵	عدم افزایش تعرفه‌های آب شرب با توجه به افزایش چشم‌گیر آنها در سال ۱۴۰۴	بند (الف) ماده (۳۹) قانون برنامه هفتم پیشرفت	ردیف ۱۵۰۱۴۱ جدول ۵ ماده واحده	حذف
۶	کاهش تنش آب شرب	ماده (۳۷) قانون برنامه هفتم پیشرفت	ردیف ۱۳۰۷۰۰۲۰۸۰ با عنوان آبرسانی به شهرهای دارای تنش آبی و ارتقای کیفی آب شرب	انتقال ۱۰ درصد از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای طرح‌های عرضه آب (برنامه ۰۵۲۳) با سال اتمام ۱۴۰۸ به ردیف ۱۳۰۷۰۰۲۰۸۰
۷	- تقویت اعتبارات خرید تضمینی آب استحصالی و پساب تصفیه شده از بخش غیردولتی - انتقال فناوری آب‌شیرین‌کن‌ها به کشور و تعمیق ساخت داخل - راه‌اندازی آزمایشگاه جامع و استاندارد تجهیزات آب‌شیرین‌کن	بند (ج) ماده (۴۰) قانون برنامه هفتم پیشرفت	ردیف ۵۲۰۰۰۰ جدول ۹ ماده واحده	- افزایش اعتبار هزینه‌ای خرید تضمینی آب استحصالی و پساب تصفیه شده از بخش غیردولتی (ردیف ۵۲۰۰۰۰ جدول ۹ ماده واحده) از ۱۳۰،۰۰۰،۰۰۰ به ۱۵۰،۰۰۰،۰۰۰ صد ریال - اختصاص ۱،۰۰۰،۰۰۰ صد ریال از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای شرکت مادر تخصصی آب و فاضلاب کشور (ردیف ۲۱۶۵۰۰ جدول ۷ ب ماده واحده) برای راه‌اندازی آزمایشگاه جامع و استاندارد تجهیزات آب‌شیرین‌کن
۸	تهیه نظام‌نامه و استقرار مدیریت مشارکتی آب برای تشکل‌های آبران منابع آب زیرزمینی	بند (ت) ماده (۴۰) قانون برنامه هفتم پیشرفت	برنامه پژوهش‌های علمی، فناوری و فن‌آفرینی (برنامه ۰۵۱۲ پیوست یک)	ایجاد ردیف ۱۳۹۰۵۱۲۶۰۰۱۵ تحت عنوان «تهیه نظام‌نامه و استقرار مدیریت مشارکتی آب برای تشکل‌های آبران منابع آب زیرزمینی» با اعتبار ۱۰۰،۰۰۰ صد ریال
۹	تحويل حجمی آب به بخش کشاورزی	ماده (۳۷) قانون برنامه هفتم پیشرفت	برنامه بهبود بهره‌برداری و حفاظت از منابع آب (برنامه ۰۵۱۴ پیوست یک)	تغییر عنوان ردیف ۱۳۹۰۵۱۴۶۰۰۱۲ با عنوان «تکمیل و تجهیز شبکه‌های اندازه‌گیری آب‌های سطحی و زیرزمینی در محدوده استان‌ها» به «تکمیل و تجهیز شبکه‌های اندازه‌گیری آب‌های سطحی و زیرزمینی و تحويل حجمی آب به بخش کشاورزی»
۱۰	رفع تنش آب شرب شهر تهران	ماده (۳۷) قانون برنامه هفتم پیشرفت	ردیف ۱۳۹۰۵۲۳۶۰۱۴۸ با عنوان انتقال آب نشتی سد لار (۵۰ درصد از محل منابع عمومی دولت و ۵۰ درصد از محل سایر منابع) از جدول ۴ پیوست یک	تأمین صددرصدی از منابع عمومی دولت

ردیف	موضوع پیشنهاد	مصدر قانونی	آدرس در لایحه	متن پیشنهاد
۱۱	رفع تنش آب شرب شهر تهران	ماده (۳۷) قانون برنامه هفتم پیشرفت	ردیف ۱۳۹۰۵۲۳۶۰۲۰۱ با عنوان تکمیل خط جایگزین انتقال آب از مخزن زیاران به آبگیر بیلقان (۶۴ درصد از محل عمومی منابع دولت و ۳۶ درصد از محل سایر منابع) از جدول ۴ پیوست یک	تأمین صددرصدی از منابع عمومی دولت

منابع و مأخذ

۱. قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت (مصوب ۱۴۰۳)
۲. لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ کل کشور (ماده واحده، پیوست‌ها و اسناد پشتیبان)

گزیده سیاستی

اعتبار تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بخش آب در لایحه بودجه ۱۰۳۲۷۱۴۹۴۰ صد ریال است که ذیل فصول «مدیریت یکپارچه منابع آب، خاک و پوشش گیاهی» و «حفاظت، بهسازی و پایش محیط‌زیست» ارائه شده است و برنامه‌های عرضه آب، تأمین آب و توسعه تأسیسات فاضلاب و بازچرخانی آب در صدر اعتبارات بخش آب هستند.

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

تهران، خیابان پاسداران، روبروی پارک نیاوران (ضلع جنوبی، پلاک ۸۰۲)

تلفن: ۷۵۱۸۳۰۰۰ صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۵۸۵۵ پست الکترونیک: mrc@majles.ir

وبسایت: rc.majles.ir